

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 662

van **ALLESSIA CLAES**

datum: 2 juni 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

STEM-academies - Stand van zaken

Vlaanderen zet de laatste jaren volop in op STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Het belang is alleen maar groter en duidelijker geworden. Wetenschap en technologie spelen een onmiskenbare rol in onze toekomstige samenleving. In de STEM-academies kunnen kinderen en jongeren deelnemen aan STEM-activiteiten en in contact komen met verschillende thema's zoals labo's, veldonderzoek, gamedesign, ruimtevaart, enz.

De doelstelling is om interesse in wetenschap en technologie te versterken onder de bevolking, vooral bij kinderen en jongeren. De afgelopen jaren zagen we dan ook een stijgend aantal gemeenten met een eigen STEM-academie. In 2020 waren er STEM-academies in 221 gemeenten die 12.500 kinderen en jongeren bereiken.

1. Welke gemeenten beschikken al over een STEM-academie? Graag een overzicht voor de jaren 2021, 2022 en 2023 en opgesplitst per provincie.
2. Welke gemeenten beschikken nog niet over een STEM-academie?
 - a) Graag een overzicht per provincie.
 - b) Wat zijn de redenen daarvoor?
 - c) Zal de minister alsnog initiatieven nemen om hen te overtuigen?

Zo ja, welke initiatieven?

Zo niet, wat is de reden?
3. Hoeveel deelnemers hadden deze STEM-academies in het jaar 2021, 2022 en in de eerste twee kwartalen van 2023? Graag een overzicht per jaar en per STEM-academie.
4. Op welke manier wordt er promotie gevoerd voor de STEM-academies? Hoe wordt dat bekendgemaakt?
5. Op welke manier worden de STEM-academies opgevolgd en geëvalueerd?
6. Hoe evalueert de minister de STEM-academies en die cijfers? Wat zijn de plus- en minpunten, zijn er verbeterpunten?

7. Worden er nog nieuwe initiatieven genomen met betrekking tot de STEM-academies?

ANTWOORD

op vraag nr. 662 van 2 juni 2023

van **ALLESSIA CLAES**

1. Zie bijlage 1, bereikte gemeentes in 2023 is nog niet beschikbaar.
2. In de tabel met het overzicht van de gemeenten (bijlage 1) vindt u ook de gemeenten terug waar nog geen STEM-academie is doorgegaan. In 2014 is gestart met het aanbieden van techniek/stem-activiteiten in de vrije tijd. Dankzij de financiële steun van de Vlaamse Overheid neemt stelselmatig hun aantal toe en worden meer gemeenten bereikt.

Het initiatief voor het aanbieden van STEM-activiteiten ligt bij de STEM-academie. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen moedigt de STEM-academies met de toekenning van de steun aan om hun activiteiten uit te breiden naar nieuwe gemeenten.

Daarnaast wordt er vanuit VLAIO sterk ingezet op verbinding in het STEM-landschap in samenwerking met de [STEM-partnerschappen](#). We bevorderen de dynamiek in het ecosysteem zowel met financiële steun als met verbindende activiteiten, zie hiervoor bijvoorbeeld de [STEM-academie netwerkdag](#).

3. Het doorgeven van het aantal deelnemers is geen verplichting. In lijn met de ambitie van de Vlaamse Overheid worden de subsidies berekend per bereikte gemeente en niet per kind. De uitdaging ligt net in het bereiken van de minder evidente groepen kinderen en jongeren en het verbreden van het aanbod met een breed scala aan topics. Ook innovatie binnen het aanbod wordt gestimuleerd. Focussen op aantal bereikte kinderen bevoordeelt in te hoge mate laagdrempelige initiatieven voor kinderen die je gemakkelijk bereikt; zoals kinderen van ouders met een technisch/wetenschappelijke achtergrond. Daarom wordt er bewust niet gefocust op het aantal deelnemers van de STEM academies en kan er niet lineair gezegd worden hoeveel deelnemers er zijn geweest vanaf 2019 tot nu.
4. De STEM-academies voeren promotie via hun eigen kanalen en partners. Daarnaast wordt er samengewerkt met de UiTDatabase. UiTDatabase levert informatie aan meer dan 1.000 agenda's waaronder UiTinVlaanderen websites van steden en gemeenten, thema-agenda's, gedrukte bladen en mobiele apps. De STEM-academies voeren hun activiteiten in via de UiTDatabase, die deze vervolgens post in de STEM-kalender, maar ook in meerdere relevante agenda's.

De STEM-kalender is raadpleegbaar op de website van Technopolis en VLAIO. Hierin wordt een overzicht aangeboden van alle STEM-activiteiten in de vrije tijd. Er wordt bekeken met de Wetenschapscommunicatie actoren of deze kalender ook op andere plaatsen kan terugkomen bijvoorbeeld een integratie met de wetenschapskalender van EOS.

VLAIO bouwt ondertussen verder aan het ecosysteem STEM in de vrije tijd, waarbij aansluiting gezocht wordt met andere initiatieven. Zo heeft het netwerk van STEM-academies haar inspanningen gebundeld in de grote campagne van de Dag van de Wetenschap, om zo meer zichtbaarheid en herkenbaarheid te realiseren. In 2023 staan daarnaast ook nieuwe initiatieven op stapel. We willen via de verschillende kanalen van zowel STEM-academies, VLAIO als de andere belangrijke spelers in de

Wetenschapscommunicatie zoals Technopolis en EOS inspirerende STEM-verhalen verspreiden. Op deze manier willen we zowel het STEM-netwerk als de jongere laten kennis maken met de meerwaarde van STEM in de vrije tijd.

5. VLAIO zet verder in op het erkenningssysteem voor de STEM-academies. Sedert 2020 wordt de erkenning als STEM-academie op regelmatige basis herzien, zodat kan opgevolgd worden wie er nog actief is en welke ontwikkelingen er zijn.

Ook via de jaarlijkse subsidieverstrekking heeft VLAIO zicht op de actuele stand van zaken bij de STEM-academies. Dit niet alleen via de ingediende dossiers, maar ook via rechtstreekse contacten tussen het VLAIO-team en de verantwoordelijken van de STEM-academies.

VLAIO zet eveneens sterk in op het uitbouwen van een ecosysteem. In dit ecosysteem is een centrale rol toevertrouwd aan regionale ankerpunten die zorgen voor verbinding tussen de diverse stakeholders (lokale overheden, kennisinstellingen, bedrijven, organisaties). Deze ankerpunten hebben tevens de opdracht om STEM-academies, bestaande en potentiële, te ondersteunen op meerdere vlakken (logistiek, promotie, expertise, innovatie,...)

VLAIO stimuleert de stakeholders in het veld ook tot zelf-reflectie. Dit leidde ertoe dat de STEM-partnerschappen in samenwerking met VLAIO het initiatief hebben genomen om hun werking en impact onder de loep te nemen. Het resultaat van dit onderzoek vindt u op <https://www.vlaio.be/nl/nieuws/jongeren-lopen-warm-voor-stem>.

6. De financiële steun van de afgelopen jaren zorgde voor een stijging in het aantal STEM-activiteiten in de vrije tijd (in 2022 en 2021 zijn er telkens 221 gemeenten bereikt, t.o.v. 162 in 2019). Het ecosysteem, waarbij deze actoren elkaar bewust ontmoeten, gaf reeds de aanzet tot het ontwikkelen van nieuwe initiatieven die een kwalitatieve brede spreiding van STEM-activiteiten bevordert.

Er wordt steeds in eerste instantie gezocht waar de STEM-academies kunnen samenwerken met bestaande initiatieven zoals:

- ♣ Het aankoppelen van het netwerk STEM-academies aan de Dag van de Wetenschap (<https://www.dagvandewetenschap.be/stem-academies>), zodat jongeren die getriggerd zijn tijdens de Dag van de Wetenschap ook nadien in de vrije tijd een aanbod vinden.
- ♣ Een samenwerking met Uit in Vlaanderen zorgde voor een STEM-kalender waar alle STEM-activiteiten samen aangeboden (<https://www.technopolis.be/nl/stem-academie/>), en een plekje binnen het vrijetijd aanbod in de talrijke Uit-kalenders.
- ♣ Voor kwaliteitsborging organiseerden de bovenlokale STEM-partnerschappen samen een opleiding voor coaches die gedragen is en kan verspreid worden bij de STEM-academies.

Het werk is echter nog niet gedaan. Nog niet elke gemeente heeft een STEM-aanbod beschikbaar. Er zijn nog steeds groepen jongeren die we niet bereiken. Bedrijven vinden nog niet altijd hun weg naar deze STEM-initiatieven waarbij ze als partner kunnen optreden. STEM wordt nog niet gezien als een volwaardige hobby waar jongeren zich kunnen professionaliseren net als dit bijvoorbeeld bij sport of muziek kan.

We hebben daarom het huidig subsidiesysteem onder de loep genomen en de verschillende facetten in kaart gebracht:

- Bovenlokale STEM-partnerschappen die een dubbele opdracht hebben, nl. "STEM-academies ondersteunen om een kwalitatief, divers en breed bereik te realiseren" en "Organisatie van (nieuwe) activiteiten in samenwerking met de

verschillende stakeholders om betrokken en duurzame verbindingen te stimuleren”;

- STEM-partnerschappen die als opdracht hebben STEM-trajecten te ontwikkelen die kaderen binnen de maatschappelijke uitdagingen in het algemeen en de transitieprioriteiten in het bijzonder;
- Vele individuele STEM-academies die STEM-trajecten uitrollen.

Dit systeem zorgde voor onduidelijkheid, versnippering en verwarring. Het aandeel van beide opdrachten in de werking van de STEM-ankerpunten wordt zeer divers ingevuld. De diverse financieringsmogelijkheden van de uitrol bemoeilijken de samenwerking tussen STEM-partnerschappen en STEM-academies. Er is nood aan meer transparantie, met een heldere plek in het ecosysteem voor elke speler/taak.

Daarnaast stellen we vast dat de groei van het aantal bereikte gemeenten via het zaainiveau in 2022 niet meer is toegenomen. Er zijn wel nog gemeenten bijgekomen, maar ook weggevallen. Om alle 300 Vlaamse gemeenten te kunnen bereiken is een andere aanpak nodig. Het vergt immers de nodige betrokkenheid van de gemeente om een duurzaam STEM aanbod in de vrije tijd op hun grondgebied te waarborgen. Een duurzame structurele ondersteuning van bovenlokale netwerken is noodzakelijk om STEM in de vrije tijd een prominente plek te geven.

7. Op basis van de evaluatie van het steunmechanisme hebben we het geheel onder de loep genomen vertrekkende van hoe de STEM in de vrije tijd werking kan bijdragen tot de doelstellingen die voortvloeien uit de STEM-agenda 2030:
 - Overtuigingskracht: STEM-academies dragen mee het belang van STEM-competenties/ STEM-opleidingen uit in kader van de transities;
 - Aantrekkingskracht: STEM-academies leggen voldoende linken naar STEM-opleidingen en bereiken daarvoor niet enkel de -14 jarigen maar ook de +14-jarigen;
 - Innovatiekracht: Via nieuw ontwikkelde trajecten in de vrije tijd kunnen deze insteken geven voor vernieuwing in het onderwijs;
 - Daadkracht: Samenwerking met ondernemingen (brede zin van het woord) geeft jongeren inzage in de mogelijke STEM-loopbanen.

Om dit alles te realiseren moeten we inzetten op het versterken en verzelfstandigen van de STEM-academies, het verstevigen van de connecties in het STEM-veld en op continue vernieuwing van STEM-activiteiten. Hiervoor zoeken we aansluiting binnen de dienstverlening van VLAIO en daarnaast zetten we verder in op verbinding met bestaande stakeholders zoals Wetenschapscommunicatie, netwerken van lokale besturen, bedrijven, vrije tijd actoren en jongerenwerkingen.

Op basis van overleg met de STEM-partnerschappen en diverse stakeholders in 2022 stelt VLAIO een nieuw financieringssysteem met drie expliciete rollen. Hierbij moet opgemerkt worden dat een organisatie verschillende rollen op zich kan nemen. De drie rollen waren reeds vervat in de oproep van 2019 maar worden hierna duidelijker uitgesplitst en omschreven. Het gaat hierbij om:

- [Gangmaker](#)
- [Ontwikkelaar/innovator](#)
- [Uitroller](#)

Naast de financiële steun zal VLAIO samen met haar STEM partners bekijken hoe we verdere stappen kunnen zetten om STEM in de vrije tijd voor iedereen toegankelijker te maken en nog meer in te zetten op sterkere quadrupel helix samenwerkingen.

BIJLAGEN

1. [STEM academies per provincie](#)
2. [Provinciekaart bereik Antwerpen 2021](#)
3. [Provinciekaart bereik Limburg 2021](#)
4. [Provinciekaart bereik Oost-Vlaanderen 2021](#)
5. [Provinciekaart bereik Vlaams-Brabant 2021](#)
6. [Provinciekaart bereik West-Vlaanderen 2021](#)
7. [Provinciekaart bereik Antwerpen 2022](#)
8. [Provinciekaart bereik Limburg 2022](#)
9. [Provinciekaart bereik Oost-Vlaanderen 2022](#)
10. [Provinciekaart bereik Vlaams-Brabant 2022](#)
11. [Provinciekaart bereik West-Vlaanderen 2022](#)